

B. N. II, 181.

h. 50, 14.

X 1881 004

Q. D. B. V.

STRICTVRAE

Quaedam

Ad Ordines Equeſtres, ſigillatim

AD

BVRGVNDICVM,

Qui

VELLERIS

AVREI

appellatur,

PRÆSIDE

C. S. SCHVRZFLEISCHIO,

Hiſtor. et Graecar. Liter. Prof. P.

diſputandi cauſa propoſitae

a

RESPONDENTE

MELCHIORE DAN. LANGIO;

Lignicenſ. Sileſio,

In Auditorio Maiori,

Ad d. Febr. An. clō Ibc IC.

VITEMBERGAE, T̄PIS JO. VVILCKII, Acad. Typogr.

1691

1699

IN NOMINE JESU!

I.

Ntiquus est ritus inaugu-
randi Eqvites, et balteo donan-
di, insigniaque solemniter con-
ferendi, ut decus et gloriam vir-
tutis causa consequantur. Cum
enim res humanae fragiles sem-
per caducaeque sint, tum prae-
mia haec sempiterna existimari debent, quae consti-
tuta sunt fortibus, ut industria et consilio imperia et
regna defendant, hostibusque occurrant, et fidem at-
que constantiam domi forisque confirmant.

II. In Germania ictus collo impacti signo in or-
dinem eqvitem cooptati, iureiurando & voto se ob-
strinxerunt, quod annotavit Ioannes Beka, & Gvilel-
mi Batavi inaugurationem descripsit. Rex Bohemiae
grandem dedit ictum in collo tyronis (Gvilelmi Hollan-
diae Comitum, & anno M CC XLVII. Imperatoris Ro-
designati) ita dicens: ad honorem omnipotentis Dei te
militem ordino, ac in nostro Collegio gratulanter accipio.
In Chron. Episcop. Trajectinor. Vocem, gratulanter, ali-

A quo-

quoties usurpat, non Latinam quidem, sed illo tempore
receptam: alioquin magis tunc protra vox erat, gra-
tanter: sic paulò ante scripsit: dignanter.

III. Praeterea gladio accincti, et in equestre col-
legium cooptati sunt, cujus rei pompam et
splendorem tradit Arnoldus Lubecensis, maxime
sub id tempus, quo Fridericus Aenobarbus, Henri-
cum filium (Caesarem et successorem destinatum)
in magna principum frequentia balteo donavit. *Fri-
dericus Imperator* (hujus nominis I.) edixit curiam, ut
filium suum Henricum Regem militem declararet, et
gladium militiae super femur ejus potentissimum ac-
cingeret. *Cbron. lib. III. c. 9.* Omisit Conradum, et Ot-
tonem, eodem tempore milites factos, et festo ritu
declaratos, id quod ex *Sterone* patet, ad annum *M. C.
LXXXIII.*

III. Reges ergo, et Regum principumque filii
non recusarunt hujus cinguli honorem, et primae
adeo ac regiae nobilitatis iuvenes, solemnii ceremo-
nia Equites inaugurati, insignia haec magni fecerunt,
et libenter amplexi sunt, nominatim Odoardus An-
gliae Rex, Philippus Imperatoris Romae novae fi-
lius, Sanctius, postea Rex Hispaniae factus, Alfonsus et
Ioannes regia stirpe orti, Rudolphus I. Habsburgius,
adhuc iuvenili aetate, sed magno animo princeps,
qui felicissimis patriae auspiciis familiam augustam
condidit, et sopitis superiorum temporum disidiis,
im-

Imperium in pristinam dignitatem vindicavit. Quod
testatum reliquit Gaufridus Toletanus. Propter glo-
riosam famam suam (Alphonsi X. sapientis, Castellae
Regis) multi nobiles (quo titulo etiam principes, imo
Reges appellati sunt) et egregii viri de diversis mun-
di partibus veniebant ad ipsum, ut ab eo acciperent
cingulum militare, inter quos fuit illustris Rex Angliae,
nomine Odoardus: nobilis Vir Philippus, Imperatoris
Constantinopolis filius, Aboadilla Rex Granatae, nobi-
lissimi Infantes, Dominus Philippus, Dominus Emanuel
Ferrandus, et Sanctius, qui postmodum in regno succes-
sit, filii Regis Alphonsi predicti: egregii Viri Alphonsus et
Joannes, filii quondam inclyti Regis Joannis de Accon
(Ptolemaidis in Syria) et interiectis aliis, Radulfus Co-
mes (idem qui Princeps et Landgravius Alsatiae) qui
fuit postmodum Rex Alemanniae: in appendice ad histo-
riam Roderici Toletani, quae in editione A. Scbotti non
extat. Cujus rei non meminerunt alii scriptores, ne
diligentissimus quidem Ioannes Mariana. Auctor est
Beka, designatos Imperatores, priusquam Aquisgra-
num deducti, et inaugurati sunt, dignitate militis or-
nari consueville.

V. Magna tunc fuit ejus regni opinio, ob sacrum
in primis bellum, quod contra Mauros gesit, et pro
sua atque Orbis Christiani salute propugnavit. Hinc
ex omnibus Europae partibus, concursu facto, Viri
nobilitate generis egregii illuc profecti, non delini-

mentis voluptatum, sed virtutum exercitatione laudem sibi pepererunt, et ad belli rei que publicae munia idonei satis ac parati, inter milites legi, et honore sodalitatis ornari voluerunt. *Albericus monachus* tradit, *Carolum M. adolescentem* eo honore in Hispania affectum. *Galafrus*, inquit, *Amiraldus Tolet* illum (*Carolum*) in pueritia exulatum ornavit habitu militiae, in palatio Toleti. preparata sunt omnia, ut secundum ritum *Christicolarum Imperatorum* miles fieret, scilicet *Gvilielmus Hollandiae Comes*, de quo idem tradit, *Chron. an. D CCC XC.* Quamquam *Veteres Francorum* scriptores id praetermittunt, quibus omnino recentior est *Albericus*, qui tertio decimo seculo vixit, et *Chron. an. MCC XLI.* terminavit.

VI. Facile hoc a Germanis manavit ad Vngaros, et a Geisa eorum Rege usu probatum est, qui hunc ordinem dignitate sua non alienum censuit, et in castris, jamque cum hoste pugnaturus, boni auspicii causa eo ritu initiari voluit, auctore gravissimo *Ottone Frisingensi.* Rex (*Geisa*) in praedicto campo (ad *Leitam fl.*) ad quamdam ligneam Ecclesiam accidit, ibique ab *Episcopis* (nam eousque in puerilibus annis positus, nondum militem induerat) accepta sacerdotali benedictione, ad hoc instituta, armis accingitur. *Lib. I. c. 32. de gestis Friderici I.* Accidit, procubuit: militem induit, ordinis militaris insignia suscepit, cingulum milita-

tare accepit, gladio accinctus, miles factus, balteo donatus est. Quare ut ab aliis militibus eos distinguerent, donatos milites vocare solebant. Milites, inquam, non armigeros, qui nobiles famuli dicebantur. Postea vero, quum se dignos probarunt, lecti sunt in hunc ordinem, et militum nomine appellati, quod ritus creationis, et exempla docent. Hinc Beka scribit. Idem Adolescentulus (Guilelmus Batavus) electionis suae (Caesareae) tempore fuit Armiger, ideoque cum repentina festinatione preparata sunt omnia, quaecumque sibi fuerint necessaria, ut miles fieret. Subindieat inaugurationem militis sumptuosiore fuisse et solemniorem: statim vero subiicit, multos compendii sui causa, sive, ut ipse loquitur, parcimonis intendentes per colaphum, tanquam hujus ritus proprium et peculiare signum, militarem dignitatem accipere. Reges alioquin solemnia haec peragentes, in solio confidebant, et exquisitissime culti ornatique, in magna procerum frequentia, deducuntibus armigerum purpuratis, dignitatem militis conferebant. In hanc sententiam scribit Matthaeus Parisiensis. Dominus Rex (Henricus III.) veste deaurata facta de preciosissimo Baldekino (panno Babylonico) et coronula aurea, quae vulgariter Garlanda dicitur, redimitus, sedens gloriose in solio regio iussit advocari fratrem suum
ute-

uterinum (Guilelmum) cum suis sodalibus
quam plurimis, qui cum eo statim fuerant, ar-
ma prout decuit, fastigiose suscepturi. Ipsum-
que Dominus Rex cum alis Commilitonibus,
baltheo militari gaudenter insigniuit. Anno
1247. Moris autem erat, ut renunciati, et in ordinem
allecti milites, in ludis equestribus virium pericu-
lum facerent, atque in his certaminibus virtutem suam
comprobarent. Rursus eam in rem tradit Parisiensis.
Die, qua (Rex) Villielmum fratrem suum Baltheo
cinxit militari, de plenitudine benevole licentiae gene-
raliter concessae torneandi, coepit (Comes Gloverniae)
unum torneamentum contra dictum Villielmum apud
Norhamtoniam feriendum, ut ibidem memoratus
Villielmus cum suis contyronibus militiae peritiam et
addisceret et experiretur. Ut autem dimicationes lu-
dicrae, quae torneamenta et hastiludia nominantur,
sic etiam ritus et instituta equestrium ordinum ex
Germania in Angliam transierunt.

VII. Alieni sunt ab hoc instituto sacri Ordines,
qui et religiosi appellantur, in quibus Equites voto ca-
stitatis, obedientiae, et paupertatis se obstringunt, sta-
tumque seculi mutant, quorum patroni et fundatores
in Germania, Gallia, Hispania, Lusitania, et aliis regnis
ac provinciis, ad libertatis et religionis defensionem,
soda-

sodalitates Equitum certa quadam tessera auspiciati sunt, attributisque redditibus locupletarunt. Plerique horum Ordinum, ut antiquitate, sic auctoritate insignes, in Palaestina auspiciam habuerunt, postquam Godofredus Bullonius, capta Hierosolymorum Urbe, regnum in Palaestina condidit, ac profligatis barbaris, sedem ibi domiciliumque collocavit, quod An. M XCIX. evenit. Hoc secundo rerum successu, confluentibus undique ad Urbem peregrinis, institutus est Ordo S. Ioannis Baptistae Hierosolymitani, et consequentibus annis, M CXX. et M CXXV. a Calixto II. atque ab Honorio II. Pontificibus Romanis confirmatus, deinceps a Friderico Aenobarbo, in tutelam acceptus, privilegiisque ornatus, quod accidit An. M CXXCV. ut *ex publicis concessionum formulis liquet.* Postea rebus in Oriente conversis, Christiani a Saracenis expulsi, salutis suae causa Marathon, tum Ptolemaida se contulerunt: inde, relicta jam Palaestina, reflexo in Europam itinere, An. M CC XCI. ad Cyprum Insulam profecti, mare in festum habuerunt, et M CCC IX. Rhodum Turcis ereptam, ad annum usque MDXXII. retinuerunt: hinc a Solymano ejeti, aliam sedem, ac tuendae sodalitati locum quaerere coacti, anno MDXXX. Melitam Insulam dono et munere Caroli V. qua Siciliae Regis, obtinuerunt. *V. Guil. Tyrinus, Iac. Vitriacus, Marinus Sa-*

*nutus, sacri belli scriptores: post hos Iacobus
Bosius, Ioannes Azorius, ex iisque Franc.
Menenius, Aub. Miraeus, Io. Augustinus de
Funes, Christ. de Osterhausen, Burb. Niderstet,
et Iosephus Micheli, in Thesauro militari.*

VIII. Recentior est Equitum Tevtonicorum ordo,
non deteriori auspicio in Palaestina An. M C XIX. coe-
ptus, et A. M C XCI. a Coelestino approbatus, sed ra-
tionibus Christianae militiae ibidem turbatis, cum
nulla resistendi spes reliqua esset, et Saracena res cre-
sceret, Equites inclinante fortuna, viribusque confe-
ctis, et intercepta ab Saladino regni sede, Ptolemai-
dem se receperunt, et postea urgentibus fatis, in Eu-
ropam reversi, et a Conrado Masoviae duce evocati,
auspicio Friderici II. in Prussiam moverunt, et devi-
cto, traductoq; ad ritus Christianos populo, ordinem
principatumque sacrum ibi firmarunt: deinde Polo-
norum armis fatigati, et tandem fracti, loco cesserunt,
atque in Francia Germanica, constitutis rebus, et sede
magni Magistri Mergenthemium translata, confede-
runt. Voto castitatis et obedientiae tenentur, eoque
ab ordinibus profanis, et seculi iure praeditis distin-
guuntur. V. *Iacobus a Vitriaco, historia ordi-
nis Mariani separatim edita, Tilemannus*

Bre-

*Bredenbachius, Seb. Munsterus Menenius,
Miraeus, Fr. Modius, Cromerus, Cassa-
naeus, et qui ex plerisque multa collegit, Aug.
Barbosa novissime Ioan. Casp. Venator de Ma-
riano Teutonico Ordine equestri.*

IX. Sodalitas Templariorum inter sacros ordi-
nes relata, sed anno M CCC XI. extincta est, iure, an
iniuria, alii sententiam dicant. Quorum bona ordini
Ioannis Hierosolymitani assignata sunt, praesertim in
Germania, non perinde in Hispania, ubi Rex Arago-
niae ea ad instituendum Montesaë ordinem contulit,
ut is oram Valentiae maritimam contra Mauros tue-
retur. *Antonius et Villaneus Ordini huic aequiores,
Pap. Massonus, Ioan. Mariana, Puteanus in historia con-
demnationis Templariorum: sed narratio Dantis Flo-
rentini de provocatione ad Dei tribunal suspecta est, et
Brietio iudice, conficta. In Gurtlero diligentiam probo,
sed requiro accuratorem.* Alioquin de voti religione,
qua tenebantur Equites, haud dubitandum est, neque
hic de voto castitatis, eiusque laxamento verba face-
re instituo, quandoquidem antiquo more et iure ec-
clesiastico castitas Equitum sancitur, sic ut trium ho-
rum ordinum Equites matrimonium inire pro-
hibeantur, quamvis id in aliis Ordinibus non perin-
de semper observatum sit, et temperati iuris exem-

B

pla

lemnia peregit, allectis in ordinem quatuor et viginti
Equitibus, qui cum dignitate generis, cum integritate
vitae, et rerum fortiter gestarum laude praestabant.
Annus erat a nato Christo Dionysianus M cccc xxx.
IV. Id. Ianuar. quum Philippus, pro sua in eos proceres
voluntate, et singulari munificentia inclytam sodalita-
tem instituit, et Aurei Velleris nomine cohonestavit,
imitatus Gedeonem, Hebraeorum ducem, qui vel-
leris ficci et roscidi signo admonitus, trecentos ad pu-
gnam viros delegit, quorum ope hostes Madianitas
submovit, *ut legitur in sacra iudicum historia, capite
sexto.* Confirmatur hoc indicio aulaeorum veterum,
et pictarum in eis imaginum, quae divinatori cuidam
significationi respondent. *Jacobus Marchantius Fland-
riae l. III. Franc. Haraeus in annal. Brabant. Fr. Mene-
nius in equestr. ord. Aub. Miraeus in originibus Ord. e-
questr. et in rerum Belgic. Chron. an. 1430. Philippus Bri-
etius in annal. ad h. an. Andreas Mendo de ord. militar.
disquisit. I. quest. 3. Sed incunabula ordinis Brugarum
oppido detraxit, et nescio quod Tomer substituit, for-
san sanum S. Audomari, quod populari sermone S. O-
mer vocant, designare voluit, sed quicquid sit, erroris
et culpae absolvi non potest. Alii tamen appellationis
causam aliunde quaerunt, et ab Iasone Argonautarum
principe, aurei Velleris gratia in Colchos profecto, re-
ctius petendam arbitrantur. Pontus Heuterus rer.
Bur-*

Burgundicar. l. IV. c. 3. Quidam hoc non definiunt, et dubitant, ut *Philippus Labbeus in compendio temporum*: quidam praetercunt et tacent, ut *Franc. Sansovinus, et Cornelius a Marca.*

XII. Quo autem iure Ordo coaluit et constitutus, eodem deinde conservatus est, ut velut in sinu principum suorum conquiesceret, temporumque iniuriam sustineret. Itaque sanctis privilegiorum tabulis Ordinem Philippus confirmavit, et perscriptis, quibus se contineret, legibus, obedientiam sanxit, eamque iureiurando ab ascriptis XXIII. proceribus stipulatus est, et aliquanto post additis sex Equitibus, priorum numerum auxit, servata nihilominus primi auspicii formula, quam perinde retinuerunt successores, atque hunc ordinem non modo diuturnum, sed etiam perpetuum esse voluerunt. Nisi quod Carolus Philippi filius, audax idem et pugnax dictus, lanceam coccinei coloris togam, quam eius pater dederat, cum holoserica, ut splendor esset maior, commutavit. *Jacobus Cornelius a Marca in Philippo bono, sed in eo errat, quod Divione, Burgundionum urbe, sex Equites superioribus XXIII. sive addito ordinis Principe, XXV. adiectos* putat, deceptus, ut reor, a Fr. Menenio, nam alioquin et perito ordinum equestrium scriptore, quem haud dubie secutus est Bernardus Justinianus, industrius, et

eqvestri honore praeditus Auctor, in historia militarium et eqvestrium ordinum, novissime conscripta, pag. 729. Refellit hoc exemplum diplomatis, quod extat apud Haraeum et Miraeum, die vicesimo septimo Novembris, A. M. CCCC XXXI. in oppido Insulensi editum confectumque. Sed in eo, quod Heuterus evulgavit, haec reperiuntur verba: quem (ordinem) ab aureo Argonautae Iasonis Vellere appellari volumus. At nihil horum legitur in tabulis, scripturae veteris auctoritatem habentibus, quae Gallico sermonis genere primum conscriptae, etiamnum supersunt. Verba enim, quae (la Compagnie des Chevaliers) *Voulons estre appelée l'Ordre de la Toison d'Or*, sic reddenda erant: quam (sodalitatem eqvestrem) volumus appellari ordinem velleris aurei, non Argonautici, cuius nulla hic mentio: neque enim subiecta materies congruit, quippe quae non petita est a fabulis, neque ad poeticos lusus, sed ad res factas, et religionis causa institutas spectat. Hoc ex iis, quae e Gallico sermone conversa sunt, confirmo. Nos ad laudem et gloriam omnipotentis Creatoris et Redemptoris nostri, ad reverentiam Matris eius gloriosae Virginis, et ad honorem S. Andreae, ad exaltationem (augmentum) fidei et sanctae ecclesiae, et ad excitationem virtutum et bonorum morum, 10. die mensis Ianuarii, anno Domini 1429. qui erat dies solennitatis matrimonii inter nos et nostram carissimam et

AMAN-

*amantissimam conjugem Elisabetham in oppido nostro
Brugensi, accepimus, creavimus et ordinavimus, et per
has presentes accipimus, creamus et ordinamus ordinem
et fraternitatem dignitatis Equestris. Annus, quo au-
rei Velleris ordo sub patrocinio Mariae et Andreae Ap.
constitutus est, hic nominatur, iuxta rationes Franco-
rum veterum, anni initium ab anniversario Paschatis
sacro numerantium, secus atque Romanorum fasti
habent, in quibus a Kalendis Januariis inchoatur. At-
enim hic mirari in mentem venit, quam obrem Miræus,
cetera accuratus et diligens scribat, Philippum in di-
plomate suo Iasonis Argonautae diserte meminisse.
Quae res ita se non habet, et verbis, ac sensui *diplomatis*
repugnat. Nam vocabulum *aurei* nihil impedit, quin
de aurea foecunditate regionis, et copia lanae intelli-
gamus, duabus enim his rebus Burgundiae ac Belgii
opes augentur. Et concedam licet, patronum praefi-
demque ordinis vellus aureum, quod Iason in Col-
chide rapuit, ante oculos habuisse, eiusque occasio-
ne, ut ordinem institueret, permotum fuisse: tamen
causae graviores ac diviniore extiterunt, cur id face-
ret, et Collegium equestre auspicaretur. Illae enim in
diplomate explicatae sunt, quarum tres potissimum
ab Ordinis conditore, omissa Iasonis mentione, affe-
runtur. Legendi hic et conferendi, atque ad diploma,
ut vocant, institutionis exigendi sunt Marchantius,
Meye-*

Q. 11. 636
Meyerus, Haraeus, Heuterus, Memenius, Miraeus, Bello-
forestius Gallus, et inter novitios scriptores Italos Bern.
Justinianus. Demum Carolus V. Ro. Imp. Aug. et Hi-
spaniae Rex, Burgundiaeque Dux, ac Belgii Princeps,
Equitum auxit numerum, et ita explevit, ut deinde
non plures, quam unus et quingvagina essent, et
in posterum constituerentur. Solemnia in Comitibus
Bruxellensibus perfecta sunt, anno supra millesimum
quingentesimum sexto decimo, quo adolevit in spem
publicam, et in Belgio Hispaniaque magnitudinem
potentiae fundavit: postea constitutis Imperii rebus,
et spatio gloriae domi forisque confecto, Philippum
II. heredem, atque in regnis, extra Imperium acquisitis,
et in Belgio successorem, caput Ordini imposuit, et iure
suo, ac summo eius magistratu se abdicavit, his verbis,
ad immortalem posteritatis memoriam egregius, fi-
lium allocutus. *Accipe Fili mi, quem e collo meo detrabo, tibi pra-*
ecipuum Aurei Velleris Torquem, quem Philippus Dux Burgundiae cogno-
mine Bonus, Atavus noster, monumentum fidei S.R.E, esse voluit, et huiusce
institutionis, ac legum fac semper memineris. Apud Justinianum ed. Ve-
net, p. 732. Seriem et insignia torquatorum Equitum Antverpiae edidit
Io. Iac. Chiffletius, diligentia, et doctrinae copia clarus. Cujus Ordinis
patrocinium ut debetur Austriis, sic indicio est iuris, quod Au-
stria Hispaniaque in ducatum Burgundiae habet, et legitimam
adeo successionem in eo sibi vindicat, eiusque ratione principa-
tum Ordinis obtinet, et insignia quoque gentilitia ac titulum re-
cte et constanter usurpat, ac idoneo civilis possessionis argumento
usque ad hodiernum diem tuetur, hoc magis, quod ducatus ille
suo, et vero iure aestimatus, rationes a regno Galliae diversas
habet, et legi Salicae, praesertim in successionis capite, ubi
ne feminas quidem excludit, porsus adversatur.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

KODAK Color Control Patches © The Tiffen Company, 2000

Kodak
LICENSED PRODUCT

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
Light Blue	Light Cyan	Light Green	Light Yellow	Light Red	Light Magenta	White	Light Grey	Black
Dark Blue	Dark Cyan	Dark Green	Dark Yellow	Dark Red	Dark Magenta		Dark Grey	

UNIVERSITÄTS- UND LANDESBIBLIOTHEK
 SACHSEN-ANHALT
 HALLERSTRASSE 1
 06108 MAGDEBURG

VIELLEICHT
 BIRGM
 Additions
 1744

